

Sira Min be Məgə Lase Ala Ma

A sɛbɛnna san 2003 Rose S. Goodman fɛ. Gafɛ kɔ kan ja kɛra Edwin B. Wallace fɛ.
Ja tow kɛra Meryl Esenwein fɛ. 10, 12, 14, 16, 27, 29, 39, 42, 44, 46, 47, en 48.

Ala ye diɲe da, ani fɛn ɲenamaw bæ 1

“Fɔɔfɔɔ Ala ye sankolo ni dugukolo da.”

–Jenɛse 1.1

**“K’a masɔɔ ale de la fɛn bæ dara, sankolola fɛnw
ni dugukolo kan fɛnw.”**

–Kolosekaw 1.16

**“Aw ye Matigi ka dubadenw ye, o min ye sankolo ni
dugukolo da. Sankolow ye Matigi ta ye, nka a ye
dugukolo di Hadamadenw ma.”** –Zaburu 115.15, 16

Ni diɲe dira cɛ ma, a dafalen tun don. I ka nin liburu
kalan k’a don fɛn min tun kɛra.

Ala ye an da

“Ala ko: ‘An ka mɔgo dila an yeɛw ja la ka keɛ ni an yeɛw bisigi ye. U na ke... dugukolo kan fen fofotaw beɛ tigi ye.’”

—Jenɛse 1.26

“Matigi Ala ye cε dila dugukolo buguri la ka ηεnamaya ninakili don a nunwow fe ni a yeε dafije ye. O cε kεra mogo ηεnama* ye.”
—Jenεse 2.7

“Matigi Ala ko: ‘Cε ka to a kelen na, o man ni. Ne na a bεηεgεnko dεmεbaa dila a ye.’ Matigi Ala ye sunεgoba bila cε la. K’a sunεgolen to, Ala ye cε galakakolo kelen ta ka a farisogo kε o nε na ka o wo datugu. Matigi Ala ye galakakolo min ta ka bε cε la, a ye o kε muso ye ka na n’a ye cε yεrε la.”
—Jenεse 2.18, 21, 22

*Mogo ηεnama b’a jira ko an bεna to ni la yεrε do la abada.

4

Hadama ni Hawa ye Ala kan bila

An kana Sitane kan lamɛn tuma si.

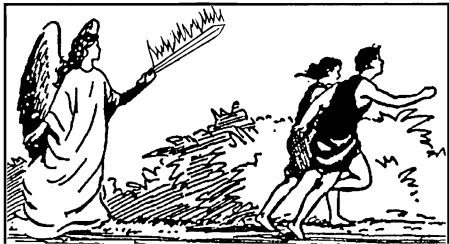
**“Matigi Ala ye o cε bila Edεn nakotu la, ko a ka 5
a sεnε ka a kolosi. Matigi Ala ye nin ci fɔ cε ye ko:
‘I bε se ka nakotu la jiridenw bεε dun, nka i kana ko
numan ni ko jugu dɔnniya jiriden dun. Ni i ye o den
dun don min na, i na sa dε.’”** –Jenεse 2.15-17

Sa, min bε wele jine, wala Sitanε, o ye Ala ka kuntigiya
sɔsɔ, ka nkalon tige.

**“Ayiwa sa y’a fɔ muso ye ko: ‘Aw tεna sa dε.’ Muso
y’a ye ko o jiriden na kε dumunifεn duman ye, ko a
file ka di mɔgɔ ne na, ko mɔgɔ ne bε bɔ a fε, katugu-
ni hakilitigiya b’a la. A ye o den dɔ ta k’a dun k’a dɔ
di a cε ma...ale fana y’a dun.”** –Jenεse 3.4, 6

6

Hadama ni Hawa tun tɛ se ka taa
ɲɛ ka sigi Eden nako la

“Matigi Ala ye mɔgo labo Eden nakotu la, a bɔra dugukolo min na, a ka taa ka o sɛnɛ. A ye serubɛnw sigi Eden kɔɔn yanfan fɛ ka npan tasumama bila yen, a bɛ munumunu fan bɛɛ la ka ɲɛnamaya jiri sira kolɔsi.”

—Jenɛse 3.23, 24

**Ni Hadama ni Hawa ye jurumu ke, o
kera nenasisi don ye Hadamadenw fe**

**“Jurumu donna diɲe la mɔgɔ kelen barika la, saya
fana donna jurumu barika la. Saya sera Hadamadenw
bɛɛ ma ten ....”**

–Romɛkaw 5.12

K’i hakili jigin fen do la

**Mɔgɔw bɛɛ bɛ bange ni jurumu ye, ani u bɛɛ bɛ sa don do la,
barisa jurumu bɛ mɔgɔ bila saya la. (Romɛkaw 5.12 kalan ko
kura.)**

**8 Ala ka fɛɛɛ, anw ta fan fɛ, k'an kisi an
ka jurumu ma, o kɛra k'A
den kelenpe bila ka na**

Walisa ka don Hadamadenya
la, Ala denke tun ka kan ka
denyenin cogo ta.

**“Alaya ka dafalenya farisogoma sigilen bɛ ale [Yesu
Krisita] la.”**

**“A na denke bange,
i na o tɔgɔ da Yesu,
katuguni ale na a ka
mɔgɔw kisi u ka juru-
muw ma.”**

—Matiyu 1.21

—Kolosekaw 2.9

Yesu ye Ala ye – min jirala farisogo la 9

“Folɔfɔlɔ, sani diɲe ka da, min be wele Kuma, o tun be yen. O Kuma tun be Ala da fe, o Kuma tun ye Ala de ye. O Kuma kera mogo ye ka sigi an cema.

–Yuhana 1.1, 14

“O kow bee kera ten walisa Matigi tun ye min fo kira do da la, o ka dafa, ko: ‘A file, npogotigi ce donbali na kono ta ka denke bange, o togo na da ko Emanu-el,’ o koro ko Ala be an cema.”

–Matiyu 1.22, 23

“K’a masoro den bangeran an ye. Denke dira an ma. Kuntigiya na da a kaman na. A togo na da ko: ‘Kabako, ɲe Jirabaa, Sebaayatigi Ala, Badaa Fa, Hese Kuntigi.’”

–Esayi 9.5

10 Yesu Krisita — an ka saraka dafalen

“... Min tun ye jurumu donbali ye...” –2 Korintekaw 5.21

“A ma ko jugu si ke.”

–1 Pierre 2.22

Saraka min be bo mogo fe, o si dafalen te walisa ka se ka jurumu bo mogo la.

“K’a masoro nturaw ni bakorow joli te se ka jurumuw bo yen abada.”

–Heburuw 10.4

Yesu ye Ala ka sagaden ye. “Ala ka Sagaden min be diɲe ka jurumu ta k’a bo yen, o file.”

–Yuhana 1.29

Yesu ye A ni di k'an kisi

11

Mɔgɔ juguw ka koniyali kosɔn, u ye Yesu gɛngɛn jiri la. O de y'a to, a saya tun ye Ala sago ye. Yesu yɛrɛ ye a yɛrɛ ni di walisa ka e ni ne kisi an ka jurumu ma.

Yesu ko, **“Mɔgɔ si tɛ ne ni minɛ ne la, nka ne yɛrɛ b'a di. Se bɛ ne ye ka ne ni di, se bɛ ne ye ka a ta ko kura.”**

—Yuhana 10.18

An kunmabɔlen don Ala sagaden joli fɛ

“...Aw ma kunmabɔ ni fɛn tolitaw ye, i ko wari ni sanu,... nka aw kunmabɔra ni Krisita joli ye, o ka fisa fɛn bɛɛ ye. Ale kɛra i ko sagaden, nɔ si t'a la, nɔgɔ yɔrɔ t'a la.”

—1 Piɛrɛ 1.18, 19

Saraka wɛrɛ si tɛ yen, min bɛ se ka jurumu yafa

“Yesu Krisita...ye a yɛrɛ farikolo di ka kɛ saraka min ye, an bɛ saniya siɲɛ kelenpe o de barika la.” —Heburuw 10.10

12 “Janko jo dilen ko an ma Yesu joli barika la, an na kisi
Ala ka diminya ma ale barika la.” —Romɛkaw 5.9

“Yesu, i hakili to ne la, ni i
nana i ka masaya la tuma
min na.” —Luka 23.42

Nin
kojugu-
kɛla, a
dara
Yesu la,
a kisira.

“Tɪnɛ la ne
b'a fo i ye,
bi i na kɛ ne
fɛ alijɛnɛ la.”
—Luka 23.43

O kojugu-
kɛla ma
da Yesu
la; o de
kosɔn, a
ma kisi.

“Ka an jurumuto to, Krisita sara an ye.” —Romɛkaw 5.8

**Mɔgɔ minnu bɛɛ bɛ da Yesu la,
olu bɛ jɛnamaya sɔrɔ**

13

**“K’a masɔrɔ Ala ye dijɛ kanu haali,
fo a ye a Denke kelenpe di, walisa mɔgɔ
o mɔgɔ dara a Denke la, o kana halaki,
nka o ka jɛnamaya banbali sɔrɔ.”**

–Yuhana 3.16

**“A ye an tila ka bɔ dibi fanga la ka an ladon a Denke
kanulen ka masaya la. An ye kunmabɔli* sɔrɔ ale de
la, jurumuɯ yafa kɔni.”**

–Kolosekaw 1.13, 14

Kunmabɔli kɔrɔ ko: A ye an san ko kura.

“Meleke y’a fɔ musow
 ye ko: ‘Aw kɔni, aw
 kana siran. Ne y’a don
 ko Yesu min gengenna
 jiri la, aw bɛ o de pini.
 A tɛ yan, a kununna, i
 ko a y’a fɔ aw ye cogo
 min na. A’ ye na Matigi
 da yɔrɔ file.’”

—Matiyu 28.5, 6

“Ne jɛnama don, ne tun sara, a file, ne jɛnama bɛ to badaa-badaa. Saya ni Hadɛsi konnɛgɛw bɛ ne bolo.” –Jirali 1.18

“Ne jɛnama don, o de kosɔn aw fana na jɛnamaya.”
–Yuhana 14.19

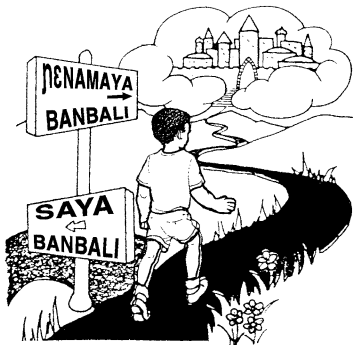
Bari Krisita ye se sɔrɔ saya kan, ani saya konnɛgɛw b'a bolo, an mago t'a la ka siran saya jɛ.

“Ni ne siranna tuma min na, ne na ne jigi da i kan.”
–Zaburu 56.4
(i ka jɛ 46 lajɛ ka Ala ka layidu file.)

Yesu bɛ se k'i kisi, ani a bɛ delili kɛ i ye

“Nka Yesu jɛnama bɛ to badaa-badaa, o de kosɔn fana, minnu bɛ gɛrɛ Ala la ale bolo, a bɛ se ka olu kisi fo a laban, k'a masɔrɔ a jɛnama don badaa-badaa ka delili kɛ u ye.”
–Heburuw 7.24, 25

16 E ni ne, an be se ka penamaya banbali soro

I be taa sira jumen fe?

Yesu Krisita ye sira ye, min be mogo lase penamaya banbali la, Ala fe.

Jine (wala Sitanε) ye sira ye, min be mogo lase saya banbali la.

Nin cenin fitini ye penatomoli numan ke ka penamaya banbali soro.

**“...Aw b’a fɛ ka baara kɛ min ye, aw ka o j̄enatɔmɔ
bi....”** –Josue 24.15

**“I ka j̄enamaya j̄enatɔmɔ, walisa i ni i bɔnson j̄e-
nama ka to.”** –Duterɔnɔmɛ 30.19

**Yesu Krisita ye sira ye, min bɛ mɔgɔ lase
j̄enamaya banbali la**

**“Kisili tɛ sɔrɔ dɔ wɛrɛ si la Yesu kɔ, katuguni an ka
kan ka kisi tɔgɔ min fɛ, o dɔ wɛrɛ ma di mɔgɔw ma
sankolo jukɔrɔ ale tɔgɔ kɔ.”** –Kɛwalew 4.12

“Ne yɛrɛ ye Matigi de ye, Kisibaa wɛrɛ si tɛ ne kɔ.”
–Esayi 43.11

18 Munna an ka kan ka Yesu penatomo ni an b'a fe ka penamaya banbali soro?

1. *O ye Yesu Krisita ye min nana.*

“...Ne kɔni nana walisa ne ka sagaw ka penamaya soro ....”

—Yuhana 10.10

2. *O ye Yesu Krisita ye min y'an kanu ka sa anw koson.*

“Ala Denke...de ye ne kanu k'a yere di ne koson.”

—Galasikaw 2.20

Yesu kera Hadamaden ye min ye fari-sogo ta, “Walisa saya fanga be min bolo, Sitane kɔni, a ka o fanga tije

**ni a yeƐ saya ye, walisa minnu tun be jɔnya la u 19
si beƐ la saya ɲɛsiran kosɔn, a ka olu beƐ tila.”**

–Heburuw 2.14, 15

3. Yesu joli dɔrɔn de ye fura ye an ka jurumu kosɔn.

“Ni be joli la, o de kosɔn a be jurumu kafari.”

–Levitike 17.11

“A Denke Yesu joli be an saniya jurumuw beƐ ma.”

–1 Yuhana 1.7

**“An ye kunmabɔli [kisili] sɔrɔ ale de la, jurumuw
yafa kɔni.”**

–Kolosekaw 1.14

4. O ye Yesu Krisita ye, min kununna ka bɔ saya la.

“An y’a don ko Krisita kununnen kɔ ka bɔ suw cɛma, a tɛna sa tun abada. Saya tɛna se sɔrɔ a kan tun.”

–Romɛkaw 6.9

“Ale sara bɛɛ nɔ na, walisa minnu jɛnama don, olu kana jɛnamaya u yɛrɛw ye tun, nka min sara u nɔ na ka kunun, u ka jɛnamaya o de ye.”

–2 Kɔrɛntekaw 5.15

Yesu ko, **“Ne jɛnama don, o de kosɔn aw fana na jɛnamaya.”**

–Yuhana 14.19

**5. Ni Senu ka ke anw kɔnɔ, walisa an ka kunun
ka bɔ suw cɛma (ka jɛnamaya baada-baada).**

21

“Krisita bɛ aw kɔnɔ, nɔɔɔɔ jigi don.”

–Kolosekaw 1.27

“Ala min ye Yesu lakunun ka bɔ suw cɛma, ni o Ni sigilen bɛ aw kɔnɔ, ale min ye Krisita Yesu lakunun ka bɔ suw cɛma, o na aw farikolo sataw jɛnamaya a Ni barika la, o min sigilen bɛ aw kɔnɔ.”

–Romɛkaw 8.11

I ka d’a la ko Krisita Ni bɛ jɛnamaya i la.

“Krisita Ni tɛ min kɔnɔ, o tigi tɛ Krisita ta ye fewu.”

–Romɛkaw 8.9

22

Yesu bε denw bεε kanu

“O kɔ, a ye
denmisɛnw ta a
kɔnkɔn na, ka a
bolow da u kan ka
dubaw kε u ye.”

—Marka 10.16

“Yesu bε ne kanu, ne b’o don bawo Kitabu bε o fɔ ne ye.”

**“Nka Yesu ye o denmisɛnw madon a la, a ko: 23
‘A’ y’a to denmisɛnw ka na ne ma, aw kana u
bali, katuguni Ala ka masaya ye olu bɔɔɔɔɔnkow de
ta ye.’”**

–Luka 18.16

**“O cogo la aw sankolola Fa sago tɛ nin denmisɛnw
si ka tunun.”**

–Matiyu 18.14

Nafa tɛ i bɔyɔɔ la wala i kɛcogo wala i sigiyɔɔ la, Yesu
b’i kanu; a sara i kosɔn. Ka fara o kan, Yesu b’a fɛ i k’A
kanu. I bɛ se k’i ka kanuya jira Yesu la ka kolo A ye.

“Ni aw bɛ ne kanu, aw na ne ka ci fɔlenw mara.”

–Yuhana 14.15

“Hali denmisɛn ka ko kɛtaw b’a jira.”

–Ntalenw 20.11

24 Sira jumɛn bɛ an lase Ala ma?

1. I k'i jɔ a la ko i ye jurumukɛla ye, min ye Ala kan bila.
(*ɲɛ 7 filɛ*).

**“Faranfasi si tɛ, mɔgɔw bɛɛ ye jurumu kɛ, u bɛɛ dɛsɛra Ala
nɔɔɔ la.”** –Romɛkaw 3.23

2. I ka na Ala ma Yesu Krisita fɛ.

**“Katuguni Ala ye kelenpe de ye, Ala ni mɔgɔw cɛ sorona
donna, o fana ye kelenpe ye, o ye mɔgɔ Krisita Yesu de ye.”**
–1 Timote 2.5

**“O de kosɔn fana, minnu bɛ gɛrɛ Ala la ale [Yesu] bolo, a bɛ
se ka olu kisi fo a laban.”** –Heburuw 7.25

Yesu ko, **“Min mana na ne ma, ne tɛna o tigi gɛn ka bɔ
kɛnɛma fewu.”** –Yuhana 6.37

3. I ka nimisa i ka jurumu la.

(ka i jo i ka jurumu la, ka nimisa ka ban jurumu ma.)

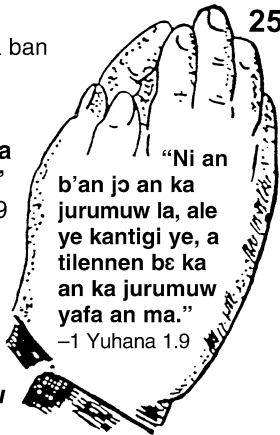
“O de y’a to a’ ye nimisa aw ka jurumuw la ka segin Ala ma walisa aw ka jurumuw ka josi ka bo yen.”

—Kewalew 3.19

“Matigi... be mupuli ke aw koston. A t’a fe mogo si ka halaki, a b’a fe be ka nimisa u ka jurumuw la.”

—2 Pierre 3.9

4. I ye jurumu minnu ke, i ka olu be fe Yesu ye.

26 I ka 1 Yuhana 1.9 min be delilikela bolow kono ne
25 la, o werese seben nin ciw kan.

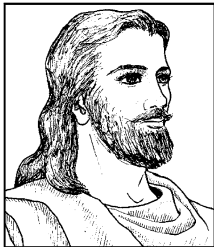
5. I ka ban i ka jurumu la.

**“Mogo min be a ka hakew dogo, o ka ketaw te ne,
nka min be i jo u la ka u dabila, makari na ke o la.”**

–Ntalenw 28.13

“I ka fara ko jugu la ka ko puman ke.”

–Zaburu 37.27

“Aw kisilen be neema de barika la dannaya fe, ... Ala ka nilifen don. O te kawalew no ye, walisa mogo si kana a yere bonya.”

—Efesekaw 2.8, 9

6. Da Yesu Krisita la. 27

“Ni i be i jo a la i da la ko Yesu ye Matigi ye, ka da a la fana i dusu la ko Ala y’a lakunun ka bo suw cema, i na kisi.”

—Romekaw 10.9

“Da Matigi Yesu la, i na kisi, i ni i ka denbaya.”

—Kewalaw 16.31

**28 7. I ka Yesu Krisita don i dusukun na ani i ka
ɲenamaya la.**

I ka kan k'i dusu dayeɛ ka ɲini Yesu fe ka don yen. Yesu ko:
“Ne jolen file da la ka da
kɔnkɔn. Ni mogo do ye ne kan
men ka da yeɛ ne ye, ne na
don o yɔɔ ka dumuni ke o fe,
a na dumuni ke ne fe.”

–Jirali 3.20

“O beɛ n'a ta, minnu sonna a
ma ka da a la, a ye fanga di olu
beɛ ma ka ke Ala denw ye.”

–Yuhana 1.12

N'i ma delili ke folo, ani n'i mago be demeli la, i be se ka nin cogo ta.

Matigi Yesu,

Ne be barika da i ye i min sonna ka sa gengenjiri la walisa ka ne ka jurumuw bo ne la. Ne be nimisa ne ye kojugu minnu ke. Ne b'a nini i fe, (n'a ka di i ye), i ka don ne dusukun na, ani i ka to yen abada. Ne b'a nini i fe, nin waati in na, i ka ne dusu saniya. Ne b'i ke ne yere Kisibaa ani ne Matigi ye.

N'b'i deli i yere togo la, Amiina

30 Ni Yesu be i dusukun na, nenamaya banbali b'i fe

“Ala ye nenamaya banbali di an ma, o nenamaya be soro a
Denke la. O Denke be min fe, nenamaya be o fe.”

—1 Yuhana 5.11, 12

“Min ye ne ka kumaw lamɛn ka da ne cibaa la, nenamaya
banbali be o tigi fe... a bora saya la ka don nenamaya la.”

—Yuhana 5.24

N'i farikolo be sa, i be Matigi fe (2 Korɛntekaw 5.8). “**Krisita be
aw kɔnɔ, nɔɔɔ jigi don**” (Kolosekaw 1.27).

Ni i ye yafa nini Yesu fe i ka jurumu kosɔn, ani ni i be da Matigi
Yesu Krisita la ka ke i Kisibaa ye, i k'i togo seɓen cii kan min be
jukoro:

I ka werese dɔw kalan ka bɔ Bible la (o ye Ala ka kuma ye) don bɛɛ, ka u bila i dusukun na, werese kɛrɛnkɛrɛnnen minnu b'i dɛmɛ. (Caman bɛ sɔrɔ nin liburu fitini kɔnɔ.)

“Kitabu kuma bɛɛ kɛra a sɛbɛnnikɛlaw kɔnɔ Ala da-fijɛ fɛ. Nafa b'a la kalanni ni kɔrɔfɔli ni latilenni kama, ani kololi, tilennenya ko la.”   -2 Timote 3.16

32 Kuma Ala ƙe delili la waati bɛɛ

I ka barika da Yesu ye ƙen pumanw ko la, i ka penamaya la. I ka A tanu A ye ƙen minnu bɛɛ ke i ye, ani A ye i ni kisi cogo min na. I ka Ala deli i mago kow bɛɛ la. I ka delili ke Yesu togo la.

“...ni an ye ƙen do deli a ƙe ka ƙɛɛ ni a sago ye, a bɛ an lamɛn.” –1 Yuhana 5.14

“Aw mana min deli ne Fa ƙe ne togo la, a na o di aw ma.” –Yuhana 16.23

“A’ye...Ala deli jogɔn ye.”
–Yakuba 5.16

“Minnu bɛ tugu aw noƙɛ ka aw toɔɔɔ, aw ka Ala deli olu ye.”
–Matiyu 5.44

Delili da Yesu ye min kalan di a ka cidenw ma 33

(Ciden ye mogo ye min tugura Yesu la.)

Yesu y'a fo a ka cidenw ye ko u ka delili ke nin cogo la:

“An Fa min be sankolo la, i togo ka saniya. I ka masaya ka na. I sago ka ke dugukolo kan i ko a be ke sankolo la cogo min na. An ka bi dumuni di an ma. An ka hakew yafa an ma, i ko an fana be yafa an hake tabaaw ma cogo min na. I kana an don koroboli la, nka an kisi Sitane ma. [Katuguni masaya ni sebaaya ni nogo ye e de ta ye badaa-badaa. Amiina.]” —Matiyu 6.9-13

I be se ka nin delili mara i hakili la. Waati daw, dannabaaw b'u kan korota jigon fe ni nin delili ye.

34 Ala ka sariya tan be yen minnu be se ka jira an na an ka kan ka min ke an ka renamaya la.

(Ekisode sura 20)

Sariya 4 folo be kuma anw fe an ka kanuya ko la Ala ta fan fe.

- 1. “I kana batofen were si ke i fe ne ko.”**
- 2. “I kana ja deselen si dila i yere ye wala fen si bisigi, ...I kana i biri u koru, i kana baara ke u ye.”**
- 3. “I kana Matigi i ka Ala tugo fo fu.”**
- 4. “I ka i hakili to lafiye don na ka a bila Ala ye.”**

Sariya 6 laban be kuma anw fe an ka kanuya ko la 35
Hadamadenya ta fan fe.

5. "I ka i fa ni i ba bonya."
6. "I kana mago faga."
7. "I kana jatoya ke." (Jatoya ye furu dalan nogoli ye, furuce wala furumuso fe.)
8. "I kana sonyali ke."
9. "I kana nkalon da i mago jogon na."
10. "I ne kana bo i mago jogon... bolofen si fe."

Ala kanmineli be na ni an ka deliliw jaabili ye

"An mana fen o fen deli fana, an be o soro ale fe, katuguni an be a ka ci folenw mara ka a diyapekow ke son."

36 Sariya 2 minnu ka bon ni tɔw ye

Ala kanuya

1. “Yesu y’a jaabi ko: ‘I ka i Matigi Ala kanu ni i dusukun bæ ye, ani i ni bæ ni i hakili bæ. O ye ci fɔlen fɔɔfɔɔ ni ciw bæ la belebele de ye.’”

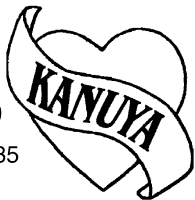
–Matiyu 22.37, 38

Kanuya Hadamadenya la

2. “A filanan bɔlen bæ o fɛ ko, i ka i mɔgɔ ɲɔgɔn kanu i ko i yɛɛ.”

–Matiyu 22.39

Ala ka sariya tan bæ (min be sɔɔ ɲɛ 34 ani 35 la) u bæ sɔɔ nin sariyaba fila kɔnɔ.

Sura min bɛ kuma kanuya kan kosɛbɛ:

(1 Kɔrentekaw 13:1-8, 13)

¹Hali ni ne bɛ mɔgɔw kanw ni mɛɛkɛw kanw fɔ, k'a sɔrɔ kanuya tɛ ne kɔnɔ, ne kumakan na kɛ i ko ntanan mankan wala weleninw. ²Hali ni ne bɛ se ka kiraya kɛ, ka gundow bɛɛ ni fɛn bɛɛ dɔn, hali ni dan-naya bɛɛ bɛ ne fɛ fo ka kuluw labɔ u nɔ na, k'a sɔrɔ kanuya tɛ ne kɔnɔ, ne tɛ foyi ye. ³Hali ni ne ye ne bolofɛnw bɛɛ tilatila ka kɛ faantanw ka dumuni ye, ka ne farikolo di ko a ka jeni, o tɛna foyi nɛ ne ye ni kanuya tɛ ne kɔnɔ. ⁴Mupuli bɛ kanuya la, a falen bɛ

38 numaya la, keleya t'a la. Kanuya te waso, kuncɛ-baya t'a la. ⁵Kanuya te ko benbali ke, a t'a yeɛ nafa nini. A te dimin jona, a te ko jugu miiri. ⁶A te nagali tilenbaliya ko la, a be nagali tiɛ de la. ⁷A be sabali fen beɛ la, a be da fen beɛ la, a jigi be fen beɛ kan, a be fen beɛ muɲu. ⁸Kanuya te ban abada. Kiraya keli na ban. Kan weɛw foli na dabila. Donniya na ban. ¹³Ayiwa sisan nin fen saba tora, dannaya ni jigi ani kanuya, nka u beɛ la belebeleba ye kanuya de ye.

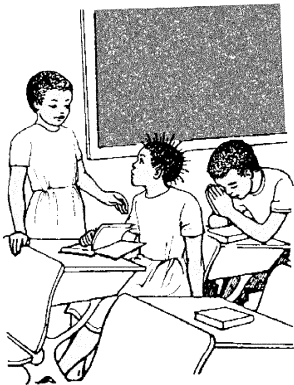
Ala ye kanuya de ye

“Ala ye kanuya de ye. Min tolen be kanuya la, o tolen be Ala la, ani Ala tolen be o la.” —1 Yuhana 4.16

**Yesu b'a fε i ka seereya bɔ Ala ko la
mɔgɔ tɔw ye**

39

(so kɔnɔ wo, ekoli la wo,
egilisi la wo, fan bεε la.)

Yesu ko, “**I ka taa
so. Matigi makarila
i la ka koba minnu
kε i ye, i ka olu bεε
lakali i so mɔgɔw
ye.**” —Marka 5.19

40 An be se ka Ala den sɛbɛ dɔn cogo di?

**“Nka Ni Senu den ye kanuya ye, ani ɲagali, hɛrɛ, mu-
nuli, hinɛ, ɲumaya, dannamɔɔɔya, sabali, yɛrɛminɛli.**

–Galasikaw 5.22, 23

Ala den sɛbɛ bɛ yafa a mɔɔɔ ɲɔɔɔnw ma

**“Ni aw bɛ mɔɔɔ tɔw ka hakɛw yafa u ma, aw sankolo-
la Fa na yafa aw ma fana.”**

–Matiyu 6.14

Fɛn 7 Ala bɛ min koniya

**“ɲɛ min tɛ malo, nɛnkun nkalontigɛla, mɔɔɔ min bɛ
mɔɔɔ jalakibali faga, dusukun min bɛ dabali juguw
labɛn, sen min bɛ boli ko jugu nɔfɛ, seere jugu min bɛ
nkalon tigɛ, ani mɔɔɔ min bɛ a balimaw bila ɲɔɔɔn
na.”**

–Ntalenw 6.17-19

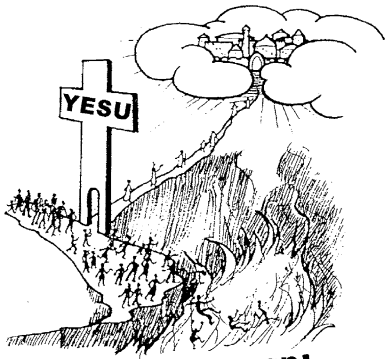
Farisogo ka kɛwalew jirala, olu fili: jatɔya, nɔɔɔlenya, kakalaya, boli batoli, subaaya, juguya, sɔsɔli, kɛɛ, keleya, diminya, bila ɲɔɔɔn na kow, farali, kan tilali, koniya, dɔɔɔɔya ni ko kolonya ani olu bɔɲɔɔɔnkow. Ne bɛ aw lasɔmi i ko ne tun y'a fɔ aw ye ka ban cogo min na ko minnu bɛ o kow kɛ, olu tɛna don Ala ka masaya la fewu.

—Galasikaw 5.19-21

... Kakalaw wo, bolisɔnnaw wo, jatɔw wo, cɛɲɔɔɔn ɲininaw wo, sonyalikɛlaw wo, wasabaliw wo. —1 Kɔrentekaw 6.9,10

I ka to Yesu ka don i ka ɲɛnamaya la ni Ni Senu ye k'i saniya
“Aw dɔw tun bɛ ten dɛ, nka aw kora, aw bilara aw dan na ka kɛ Ala ka senumaw ye, aw jatera tilennenw ye Matigi Yesu Krisita tɔɔ la ani an ka Ala Ni barika la.” —1 Kɔrentekaw 6.11

42 Jahanama ye yɔrɔ dɔ ye min ko ye tiɲɛ ye

(I ka Luka 16.19-26 kalan.)

I ka jɛya a la ko i ka dan-
naya bɛ Yesu Krisita kan.
Yala i tɔgɔ sɛbɛnna A ka
ɲɛnamaya kitabu la?

“Mɔgɔ o mɔgɔ tɔgɔ
sɛbɛnnen ma sɔrɔ ɲɛna-
maya kitabu la, o kerun-
na dingɛ belebeleba ta-
sumama kɔnɔ.”

—Jirali 20.15

iNA N DE MEN!

Yesu ye sira kelenpe de ye min be mogo 43
lase Ala ma

“Ala ye nɛnamaya banbali di an ma, o nɛnamaya be sɔɔ a Denke la.”
–1 Yuhana 5.11

“Jurumu sara ye saya ye, nka Ala ka nilifen ye nɛnamaya banbali de ye Yesu Krisita an Matigi la.”
–Romɛkaw 6.23

“Min dara a Denke la, nɛnamaya banbali be o tigi fe. Min te son ka Denke kan mine, o tena nɛnamaya sɔɔ, nka Ala ka diminya tolen be o kan.”
–Yuhana 3.36

“Yesu y’a jaabi ko: ‘Ne de ye sira ye, ani tiɲe, ani nɛnamaya. Mogo si te na ne Fa ma, ni a ma temen ne fe.’”
–Yuhana 14.6

Yuhana ka yeli koro min be Jirali sura 21 na, a ye sankolo kura ani dugukolo kura ye.

“ ‘ A [Ala] na neji bee ce ka bo u ne la. Saya tana ke tun, su kasi fana tana ke tun, wala kasikan wala dimin, k’a masoro fen folow temenna.’ Min sigilen be masasigilan kan, o ko: ‘ A filen Ne be fen bee ke kura ye.’... ” –Jirali 21.4, 5

Ka fara a kan, Yuhana ye dugu senuma, min ye Jerusalem kura ye, min bora Ala fe ka bo sankolo la. **“Dugu ye sanu yewolo ye, i ko were jeman. Dugu kogo ju masirilen be ni kabakurun songo gelen sifa bee ye.”**

–Jirali 21.18, 19

Yesu taara ka sigi yɔrɔ labɛn mɔgɔw ye 45
minnu dalen don A la

“Yesu ko: ‘Aw hakili kana naami. A’ ye da Ala la, a’ye da ne fana la. Sigi yɔrɔ caman bɛ ne Fa ka du kɔnɔ. Ni o tun tɛ tiɲɛ ye, ne tun tɛna o fɔ aw ye. Ne bɛ taa yɔrɔ labɛn aw ye yen. Ni ne taara yɔrɔ labɛn aw ye, ne bɛ na ko kura ka aw ta, walisa ne bɛ yɔrɔ min na, aw fana ka kɛ yen.’ ”
–Yuhana 14.1-3

Nin kibaru duman fɔ mɔgɔ tɔw ye

Yesu ko, “A’ ye taa diɲɛ yɔrɔ bɛɛ ka Kibaru Duman waajuli kɛ mɔgɔw bɛɛ ye.”
–Marka 16.15

“Hakilitigi bɛ mɔgɔ ni kisi.”
–Ntalenw 11.30

46 Layidu dɔw Ala ye min ta a denw ye

“Ne tɛna i to yen fewu, ne tɛna i bila abada.” –Heburuw 13.5

“K’a masɔɔ a na ci di a ka mɛlɛkɛw ma ko olu ka i mara i ka siraw bɛɛ la.”
–Zaburu 91.11

“Mɔɔɔ si tɛ se ka u bɔsi ka bɔ ne Fa bolo.” –Yuhana 10.29

“A filɛ, ne bɛ to aw fɛ don o don fo nin diɲɛ ka ban.”
–Matiyu 28.20

“Tɔɔɔ min na i sɔɔɔ, i kana siran o ɲɛ... I ka kɛ dannamɔɔ ye fo ka se saya ma. Ni i ye o kɛ, ne na ɲɛnamaya masafugula di i ma.”

–Jirali 2.10

“Ni ne sigilen bɛ dibi la, Matigi na kɛ ne ka kɛɛ ye.”
–Mise 7.8

“I ka ne tɔɔɔ wele, ne na i jaabi.”

–Jeremi 33.3

Suw bee na kunun.

“Waati be na, mɔgɔ salen minnu be kaburuw kɔnɔ, olu n’a kan men. U na bɔ yen. Korumankelaw na kunun ɲenamaya kama, kojugukelaw na kunun kiri kama.” –Yuhana 5.28, 29

*Minnu sara k’u dalen to Krisita la,
olu folɔ na kunun.*

“An minnu ɲenama tora, an ni olu na tufa ka taa ɲɔgɔn fe sankabaw la Matigi kunben yɔrɔ la fiɲe la. O cogo la an na to Matigi fe badaa-badaaɲ”

–1 Tesalonikekaw 4.17

“A’ye aw yerɛw kolɔsi ka to aw ɲe na, k’a masɔrɔ aw tɛ o ko se tuma dɔn.”

–Marka 13.33

Yesu bε na tun cogo di?

“A file, a bε na sankabaw kanη Mɔgɔw bεε n’a ye.”
—Jirali 1.7

I k’i yere kolosi kira nkalontigelaw la.

“Mɔgɔ dɔ b’a fɔ aw ye o tuma la ko: ‘A file, Krisita bε yan,’ wala ‘A bε yen,’ aw kana da o la. Ni mɔgɔ dɔ b’a fɔ aw ye ko: ‘A file, a bε kungo kɔnɔ,’ aw kana taa. Wala ni dɔ b’a fɔ aw ye ko: ‘A file, a bε soηekɔnɔ la yan,’ aw kana da o la.’”
—Matiyu 24.23, 26

Yesu bε kɔsegin ka bala an na sankabaw kan

“San yεgεyεgε bε ye ka bɔ kɔrɔn fε fo tilebin fε cogo min na, Mɔgɔ Denke nali fana na ke ten. Dugukolo kan siyaw bεε na... Mɔgɔ Denke nato ye sankabaw kan ni fanga ni nɔɔrɔ-ba ye.”
—Matiyu 24.27, 30

Sagagenna ka Zaburu

(Zaburu 23)

¹Dawuda ka Zaburu, Matigi ye ne dɛndɛbaa ye, i n'a fɔ bagangenna, ne tɛna dɛsɛ foyi la. ²A bɛ ne lafiya bin nugu yɔrɔw la. A bɛ taa ni ne ye nɛɛma yɔrɔ la ji da la. ³A bɛ ne bari-ka kuraya. A bɛ ne jɛminɛ sira juman kan, k'a masɔrɔ ale de ye Israel genna ye.

⁴Hali ni ne bɛ tɛmɛn saya wolonkoto da fɛ dibiba la, ne tɛna jɔrɔ ko jugu si la, sabu i bɛ ne fɛ yen. I bɛ ne jɛminɛ ni i ka bere ye, ka ne lafasa ni i ka ntolo ye. ⁵I bɛ dumuni sigi ne kɔrɔ ne juguw jɛ kɔrɔ. I bɛ ne ladon kɔjuman ka tulu suma duman mun ne kun na. Ne ka jifilen fara fo ka bɔn.

⁶Tijɛ la, jumaya ni nɛɛma na tugu ne la ne si tilew bɛɛ la. Ne na sigi Matigi ka so kɔnɔ ne si mumɛ bɛɛ la.

Kuma min be bo kitabu la, o bora BIBLE konɔ © Alliance Biblique min be Malila, 1996.

Published in numerous languages as God supplies funds in answer to prayer. If you would like more copies for prayerful distribution, write in English. Specify which language(s) you need and how many booklets.

World Missionary Press, PO Box 120, New Paris, IN 46553-0120 USA

Read booklets online or by App
www.wmp-readonline.org

A be di gansan—a te feere

www.wmpress.org

4-18

2278 Bambara WTG

